

svojem sovražstvu do krščanstva v tej katoliški deželi sklenili zbrisati vsako sled katolištva.

Kaj je novega v Beogradu?

Novoizvoljeni poslanci smo se zbrali k prvi seji v Beogradu v sredo, dne 5. oktobra. Opazili smo, da so prišli po večini novi možje v skupščino. Med najmočnejšo stranko, pri radikalih, smo videli več kot polovico novih, neznanih obrazov. Pri volitvah so propadli skoro vsi takezvani Pašičevci. Sploh je bilo pri teh volitvah med ljudstvom mnenje, da tiste politike, ki so vsa leta delovali na škodo države in ljudstva, ne smejo več poslati v parlament. Celo prejšnji predsednik narodne skupščine Pašičevac Marko Trifković, ki ni bil poseben prijatelj Slovencev, je propadel. Tudi Radič nima niti eno tretjino prejšnjih poslancev v sedanjih skupščini. Vsakega, ki je imel svoje mišljenje in ni soglašal z nesmiselnimi in pijano Radičevo politiko, je vrgel Radič ven in si je izbral po večini take, ki mu znajo dobro kimati. Davidovičeva stranka je prišla v novo skupščino še enkrat tako močna, kakor je bila poprej. Tudi Davidovič ima večinoma nove ljudi. Nemci, ki so narasli za enega poslance, so vsi stari, ravno tako tudi muslimani (Turki) iz Bosne, kateri pa so Radiču pri volitvah odtrgali tri poslance. Naš klub ima enega poslance več kot poprej; dobili smo namreč enega v južni Dalmaciji, ki pripada naši ljudski stranki. To je poslanec Štefan Barič, predsednik hrvatske ljudske stranke. Od slovenskih poslancev sta nova samo Ivan Jerič iz Murske Sobotne in Jakob Vrečko iz Ponikve. Vsi drugi stari poslanci so tudi tokrat bili izvoljeni, — znamenje, da je ljudstvo v Sloveniji zaupalo svojim zaupnikom. Edina nova stranka v skupščini so rdeči socialdemokrati, ki pa imajo v celem parlamentu samo enega poslance. To je uradnik mariborske bolniške blagajne Petljan. Med 315 poslanci bo njegov glas vpitje v puščavi, ker se na njegovo besedo nihče oziral ne bo.

Najmočnejša stranka v parlamentu, radikalni, so se vsedli v zborovalni dvorani na desno stran, mi Slovenci smo poleg njih v sredini, zraven nas sedijo Nemci in levo od Nemcev Davidovičevi demokrati poslanci. Radič se je vsedel s svojimi v sredini pred nami. Sam Radič sedi v 1. klopi. Mož je tako kratkoviden, da ga mora vedno kdo voditi z roko. Samostojni demokrati, ki so od zadnjih volitev 1 poslanca zgrubili, sedijo na skrajni levisi, za njimi pa srbski zemljoradniki (kmetje) 8 po številu. Zraven njih in samostojnih demokratov se je vsedel edini socialist Petljan.

Naša vladna večina šteje 219 poslancev. V tej večini so radikali (113), Davidovičevci (79), Jugoslovanski klub (21), in Nemci (6). Če ostane ta večina skupaj, je to tako močna fronta, da vse čivkanje žalostnih in tepenih samostojnih demokratov in Radiča ne bo nič pomagalo.

Prva seja je bila zelo burna. Radičevci, samostojni demokrati in zemljoradniki so tako vrešali, da je bila zbornica podobna pravemu Babilonu. Hoteli so s kričanjem prepričati sejo, a so bili prestabili.

Ravno tako kot prvi dan, so silno kričali Radičevci in njih najnovejši zavezniki samostojni demokrati drugi dan. Volili smo odbor, kateri ima pregledati, ali so bili vsi poslanci pravilno izvoljeni ali ne. Radičevci niso pustili voliti predsednika, dasiravno ima za to pravico. Radičevac dr. Pernar je raztrgal glasovnice, ki jih je oddal predsednik dr. Perič. Nastala je strašna rabuka. Vse je hitelo k predsedniški mizi. Dr. Pernar je zgrabil za skrinjico, v kateri so bile glasovnice, očitno z namenom, iste uničiti. V tem momentu ga je zgrabil prav krepko naš poslanec Žebot in ga je tako stisnil, da se niti ganiti ni mogel. S tem se je prepričala namera Radičevcev, da bi onemogočili štetje glasov. Dr. Pernarja in še enega njegovih pomagačev pa je narodna skupščina obsodila za njuno prostaško vedenje s tem, da sta bila izključena od treh sej. Sam Štefan Radič je divjal, kakor bi bil obseden in je zmerjal na vse strani. Zalostno za Hrvate, da imajo take voditelje!

Od petka naprej ima seja takozvani verifikacijski od-

bor, kateri ima nalogo, da pregleda vse volilne spise in se prepriča, ali so se volitve vršile povsod v redu ali ne. Naša stranka se je pritožila proti izvolitvi znanega Ureka, kateri je bil pred leti obsojen na več mesecev zapora radi izsiljevanja. Urek se je tedaj izgovarjal, da ni popolnoma pri zdravi pameti in radi tega ne odgovarja za vsa svoja dejanja. Celo zdravnik so mu dali tako spričevalo, da iz njega sledi, da pri njem nekaj ni v redu. Kako more tak človek potem biti poslanec! Ravno tako je pritožba tudi proti ljubljanskemu poslancu Kramerju, ker so v Ljubljani samostojni demokrati goljufali pri volitvah in so celo za mrtve volili. Na ta način so dobili skromno večino 20 glasov. Izvolitev vseh poslancev SLS pa je odbor potrdil, ker se je prepričal, da so pravilno izvoljeni.

V sredo ali četrtek se bodo seja nadaljevale in skupščina bo potrdila ali pa razveljavila nekatere nepravilno izvoljene poslance. Gotovo bo zopet zelo burno, ker Radiča in Pribičeviča silno pika, ker ju nihče ne mara v vlado in morata čakati zunaj za plotom.

Po 20. oktobru se bo začelo redno delo. Poslanci bodo ostali več mesecev pri sejah v Beogradu, kjer se bode razpravljalo o novem proračunu in raznih potrebnih spremembah glede zakonov in državne uprave.

Volitve v trgovsko in obrtno zbornico se vršijo.

Zadnjič smo poročali, da so bila še v teku pogajanja, ali se bo dosegel sporazum za enotno listo pri volitvah v trgovsko in obrtno zbornico. V industrijskem odseku se je sporazum dosegel, v trgovskem in obrtnem pa ne in to po krivdi samostojnih demokratov, ki upajo, da bodo z goljufijami ter z lovom za glasovnicami dobili zbornico zopet v roke.

Že iz tega, da so se pogajanja zaradi samostojnih demokratov razbila, je možno spoznati, kako zelo se naši nasprotniki trudijo, da bi dobili trgovsko zbornico v svoje roke. Slovenski trgovec in obrtnik pa ve, da bi bila zanj to največja nesreča, saj bi vladali v zbornici tisti ljudje, ki so upropastili dozdaj že veliko gospodarskih zavodov in gospodarsko uničili veliko število trgovcev in obrtnikov. Važno je torej, da vsak trgovec in obrtnik ve, kako voli, da bo prav volil.

Vsak upravičenec bo dobil od volilne komisije glasovnico in izkaznico z ovitki. Da bo volitev veljavna, je potrebno, da se odda glasovnica, na kateri je zapisana ali prilepljena kandidatna lista, v zaprti kuverti obenem z izkaznico volilnemu odboru, ali pa se odda na pošti priporočeno vsaj do dne 30. oktobra t. l. V ovoju za glasovnico ne sme biti razven glasovnice ničesar drugega, izkaznica se priloži že zaprti kuverti, v kateri je glasovnica, to vse skupaj pa se odda v drugi kuverti. Glasovati se sme samo za potrjeno kandidatno listo, katero bomo pravočasno objavili.

To je torej način volitve. Treba pa je zdaj opozoriti na to, da bodo naši politični nasprotniki šli od trgovca do trgovca in od obrtnika do obrtnika ter bodo glasovnice pobirali ter jih po svoje priredili. Zbiranje glasovnic sicer ni prepovedano. Toda odločno svetujemo, da naši trgovci in obrtniki ne odstopijo svojih glasovnic drugemu kot samo našemu človeku, če že oddajo glasovnico drugemu v izpnitev!!

Resna beseda trgovcem in obrtnikom!

Ze zadnjič smo pripomnili, da želimo najboljšega razmerja med kmetjskim ljudstvom in med trgovskim ter obrtnim stanom. Prav pa je, da se to tudi ob kakih prilikih pokaže. Velikanska večina kmetjskega ljudstva je v taboru SLS. Po večini se trgovci in obrtniki ne izpostavljajo preveč v političnem življenju, vendar je prav, če naši ljudje vedo: ta trgovec ali obrtnik ni zoper nas. Zato svetujemo, da uporabite to priliko ter svoje glasovnice opremite le z našo kandidatno listo, ali pa, da vse skupaj izročite naši organi-

zaciji, ki vam bo ustregla ter pomagala pravilno izpolniti glasovnico. Po vsej Sloveniji bomo natanko gledali, kdo je z nami in kdo je zoper nas! Mislimo pa, da so danes tudi trgovci in obrtniki izpregledali dovolj jasno sliko gospodarskega položaja ter ne bodo dali zaupanja liberalni kandidatni listi, ker tega zaupanja ne zasluži!

Našim krajevnim organizacijam!

Prosimo vas, da storite vse, kar je v vaši moči, da bodo trgovci in obrtniki v vašem delokrogu glasovali pravilno in za pravo kandidatno listo! Bodite pozorni na nasprotne, ki imajo nalašč v to plačane agente, kateri se bodo z vsjo silo zagnali za glasovnicami, da bi jih polovili. Že zdaj opozorite trgovce in obrtnike na to, da tem agentom ne nasedajo ter storite vse, da jim vi sami pomagate izvršiti pravilno glasovanje.

Za poštenost in pravice trgovskega in obrtnega stanu gre in za to, da se vse uničujoča SDS odrine od te abornice, torej na pazno in odločno delo!

Kaj je novega?

Iz delovanja mariborskega oblastnega odbora. Obširno se je poročalo glede nakupa mariborskega sanatorija od strani oblastnega odbora in o spremembi tega zavoda v prepotrebno porodnišnico. Nakup sanatorija je javil oblastni odbor zdravstvenemu ministru in to je odobrilo ta korak in s tem je cela zadeva tudi glede najvišjega mesta končno veljavna. Bolnišnice v mariborski oblasti so doslej le deloma pod oblastnim odborom in to predvsem z ozirom na upravo. Zdravstveni oddelek pri oblastnem odboru rešuje prošnje glede podaljšanja zdravljenja itd. Tekom tega meseca bo končan popolen prevzem bolnic od strani odbora in se bo izvršil obenem tudi temeljit pregled zavodov.

Mariborski oblastni odbor za popravo po zadnji povodnji poškodovanih cest. Šef oblastnega gradbenega oddelka g. inženjer Fišer se je vrnil z oglada škode po povodnji na cestah v slovenjegraškem okraju. Zadnja povodenj je napravila največ škode v Mislinjski dolini, kjer Mislinja naravnost vpije po regulaciji. Za najnujnejša regulacijska dela ter popravila poškodb, katere je napravila Mislinja, je odobril oblastni odbor kredit 300.000 Din. Okrajni zastop Slovenjgradec je že tudi potrošil ravno za Mislinjsko dolino 600.000 Din. Z omenjenima vsotama se bo letos pri Mislinji popravilo le toliko, da se bodo preprečile jesenske in spomladanske povodnji. V resnici bi bilo potrebno več milijonov, da bi se Mislinja zregulirala in odstranile nevarnosti, ki ogrožajo ob času povodnji celo dolino. Gosp. inženjer Fišer se je ogledal čestne poškodbe v dolini Velunja, katere je povzročil narasli potok Velinja. Resnična škoda v tej dolini znaša 30.000 Din, oblastni odbor je že nakazal takoj kot prvo pomoč 5000 Din. Precej škode je napravil še potok Suhodolnica, ki je pritok Mislinje in je močno razdril cestno zvezo Sv. Jedert—Vrbje. Oblastni odbor je nakazal za popravo te ceste 7000 Din. — Oblastni odbor se je moral pri razdelitvi prvih denarnih podpor letos ozirati predvsem na slovenjgraški okraj, ker sta trpela ta dva največ radi povodnji in sta bila izmed vseh okrajev mariborske oblasti najbolj potrebna denarne podpore.

Otvoritev železniškega postajališča Cirknica. Za gospodarski napredek navdušeni možje v občini Cirknica nad Mariborom so pred nekaterimi leti sklenili postaviti med postajama Pesnica in Št. Ilj novo železniško postajališče. Od Pesnice do Št. Ilje je približno 10 km. Odboru se je posrečilo, da je v letošnjem letu postavil ravno v sredini črte med Pesnico in Št. Iljem postajališče za promet s potniki. Na čelu odbora je stal delavni in spoštovani župan g. Ivan Vioman. Posrečilo se je njemu in njegovim tovarišem, da so v kratkem času zbrali med prebivalstvom gradbeno gradivo in tudi toliko denarnih sredstev, da se je z gradbo lahko letos začelo. Železniško ravnateljstvo, politična oblast in naši poslanci so šli odboru na roko in tako se je posrečilo spraviti zgradbo pod streho. Ljudje so po-

Naša društva.

Dekliška Marijina družba v Mariboru vprizori igro: »Junaška deklica« (Ivana d'Are) v nedeljo, dne 16. okt., točno ob 5. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

Slivnica pri Mariboru. Bralno in izobraževalno društvo slivniško proslavi 20 letnico obstoja in dela v nedeljo, dne 16. oktobra. Sodelujejo: Katoliška omladina iz Maribora in sosedna društva. Prijavljenih je že precej društev zlasti iz severne okolice Maribora. Zeleti bi bilo, da se udeleže tudi druga društva.

Sreča te išče, um ti je dan. Tako kliče danes prosvetno društvo v Rušah prijateljem društvenega dela. V nedeljo, dne 16. oktobra priredi namreč ob 3. uri popoldne v prostorih Novakove restavracije veliko tombolo s 400 bogatimi dobitki. Največji dobitek je lepa molzna krava, drugi cel voz lepih drv, potem sadje, vino, malinovec, lepe knjige itd. — vse samo za 5 Din, toliko namreč stane kartica za tombolo! Pridite, ne bo vam žal!

Sv. Barbara v Halozah. Slov. katoliško izobraževalno društvo obišče dne 16. oktobra 1927 svojega bivšega voditelja č. g. Verbanjšaka. Zato mu poklanja in priredi ta dan po večernicah v Društvenem domu na Hajdinu Moliere: »Scapinove zvijače« in burko »Luknja v namiznem prtu«. Obe igri sta polni smeha in humorja, zato prijatelji ne zamudite te prilike. Vstopnina po navadi. K obilnemu obisku vabi domačine in vse okoličane društveni odbor. Na svidenje na Hajdinu! Predstava bude pri vsakem vremenu. Bog živ!

Sv. Jurij ob Taboru. Naš Orel priredi v nedeljo, dne 16. t. m., na Kvedrovem v Ojstriški vasi igro »Sin« v štirih dejanjih. Po igri vrtna veselica z bogatim srečolovom. Čisti dobiček je namenjen za izpopolnitev domače knjižnice. Vsi prisrčno vabljeni!

Januš Golec:

Usoda prepitanega purana.

Reja puranov je še danes v polnem cvetu po celem hrvatskem Zagorju ter štajerski Sotelski dolini. Smelo trdim, da ni v krajih ob Solti količkaj pomembnega gruntar-

ja, ki si ne bi privoščil za praznike puranove pečenke. Pitan ter pečen puran s pravim kislim zeljem je res — nebeška jed!

Pri moji rojstni hiši so redili že od nekdanj purane. Je velika sitnoba in zahteva precej dela, predno se posreči, zvaljeno purče dvigniti v kočijo vozečega purana. Purja skrb je bila pri nas na ramah stare dekle Roze, stara mati je vodila le nadzorstvo. Za vsake praznike so odbrali babica največjega purana in tega je Roza pitala, da se je odebelil in mu je postalo meso bolj mehko slastno.

Kot otrok in posebno še v mlajših dijaških letih sem ogledoval bogzna kolikokrat po puranje pitanje, ki je pravo mučenje živadi. Zgodaj zjutraj je zobal za zakolj odločeni puran sam zrnje, kolikor mu je dišalo. Nato ga je pograbila Roza. Sedla je na nizko pručico, žival med noge, nategnila jej je vrat, na stečaj odprla kljun in sedaj je pričelo nasilno pitanje. V na široko odprti kljun so romala cela prgišča kuhane koruze, koje požiranje je pospeševala Roza s kazalcem. Ko je že začel puran gledati bolj debelo, je prekinila krmiljenje v toliko, da si je opomogel reva nekoliko za sapo. Za koruzo je prišla na vrsto v cmoke posvalkana moka. Cmoke je namakala dekla v mleko, da so bolj naglo polzeli po grlu. Pitanje je bilo končano s par celimi orehi, ki so morali v puranovo puto radi boljše prebave. Tako naphana žival je bila po pitanju v nekaki omotici in se je opotekala. Ker je bila puta preveč polna, je vleklo purana pri stopicanju naprej, da je korecal le s težavo. Radi prenasičenja je nesla Roza ubogega trpina kam v hlev ali za plot na mirno mesto, da se je odpočil in prebavil toliko od preobilne hrane, da je lahko hodil po koncu. Pitanje se je stopnjevalo in sicer tako, da je porivala dekla v presledkih v krof vedno več od zgoraj imenovane hrane. Nasilno odebelenje je trpelo po več tednov. Oni praznični dan, ko je borbotal puran kot pečenka na mizi, je žela Roza posebno pohvalo. Stara mati so jej odrezali v nagrado najboljši kos.

Bil sem drugogimnazijec na božičnih počitnicah. Snega je bilo tisto zimo dovolj in radi zime je opravljala Roza posel pitanja v kuhinji. Za Božič in Štefanov dan obsojeni puran je bil velik in že tako opitan, da je več počival nego šetal po dvorišču.

Par dni pred izvršitvijo smrtnih obsodbe je prijokala Roza k stari materi in jim tožila, da se danes puran sploh ne dvigne na noge. Za plotom si hladi polno puto v snegu, gleda milo v zrak in odpira bolesto kljun. Ogled od strani babice je ugotovil, da je žival prepitana, kar končava s — smrtjo. Ako se prenasičenemu puranu ne odpomore, bode poginil, to je držalo kot Amen v Očenašu. Vse ženske pri hiši so obstopile bolnika in ga omilovale v strahu, ker bi znale ostati za božične praznike brez najboljšje pečenke. Po posvetovanju semtertja se je očehala Globočka Jera desno dlan ob lednja, si nategnila škrica na ruti ter modrovala:

»Bibičevi Bari še ni poginila nobena perut. Ona zna oteti smrti še nežnega piščanca, kaj bi prepitanega purana ne!

Bibička je morala s hriba na naše dvorišče za plot, kjer je še vedno salil puran in prosil s pogostim potrepanjem z očmi odpomoči. Ugotovitev boleznj izpod Barinega jezika se je tudi glasila v prepitanje. V tem slučaju je edina rešitev — nož. Ne smete misliti, da je zahtevala kurja zdravnica puranovo glavo, ampak narekovala je najnujnejšo potrebo — operacije.

Globočka Jera, ki je bila najmočnejša med domačim ženskim spolom in na najbolj visokih nogah, purana za obe peruti in z njim proti svinjskemu hlevu, kjer je bilo bolj proti luči. Jera je vzela bolnika med noge, ga prijela močno za peruti, Bibička je pokleknila pred prenapeto put, ostale ženske so se razvrstile v polkrogu. Da ne bi trpel reva bolna preveč bolečine, je zahtevala Bara od stare matere skodelico z vinskim žganjem in junjo. Capo je namakala stara Roza v žganje in umivala puranovo glavo. Bibička je popukala perje na puti in privlekla iz žepa navaden pipec, pri nas pravijo nožiču: lovrek. Hotela je prerezati kožo, a ni šlo, ker je bilo rezilo preveč topo. Odbrzela je k brusu in še jaz sem moral vrteti brusni kamen. Ko je bila ostrina preizkušena na nohtu ročnega palca, je zopet klečala zdravnica pred puranom. Potegnila je na dolgo po koži, ki se je potegnila narazen in se je prikazal špeh. Babnice se kar načuditi niso mogle, kako debela je žival in kako škoda bi je bilo, ko bi bila poginila brez rešilne roke. Ko je bilo špehove presejce dovolj, je zasadila Bara lovrek v kožo obolele pute in jo razparala po dol-